

1. ΘΕΜΑ

ρηματικές καταλήξεις

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

απλώνω/απλώνομαι, ζαλίζω/ζαλίζομαι, κλειδώνω/κλειδώνομαι, κρατάω-ώ/κρατιέμαι, κυλάω-ώ/κυλιέμαι, νικάω-ώ/νικιέμαι, πληρώνω/πληρώνομαι, ρωτάω-ώ/ρωτιέμαι, στολίζω/στολίζομαι, τρυπάω-ώ/τρυπιέμαι, χτυπάω-ώ/χτυπιέμαι, θυμάμαι, κοιμάμαι, λυπάμαι, φοβάμαι, αδικούμαι, αθλούμαι, αξιολογούμαι, απολογούμαι, ασκούμεαι, ασχολούμαι, βαθμολογούμαι

3. ΕΠΙΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

A, B, Γ ΚΕΓ, 1, 2, 3 ΕΚΠΑ

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Φωνή, αριθμός, πρόσωπο

Ρηματική όψη (ενεστωτικό – αοριστικό θέμα)

Χρόνος των ρημάτων

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

Δυσκολία στο σχηματισμό ορισμένων χρόνων (π.χ. παρατατικός) και εγκλίσεων (π.χ. προστακτική).

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ενεστώτας οριστικής και υποτακτικής			Ενεστώτας προστακτικής			Παρατατικός			Αόριστος οριστικής		
1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη ¹	2 ^η συζυγία Β τάξη	1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη	2 ^η συζυγία Β τάξη	1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη ²	2 ^η συζυγία Β τάξη	1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη	2 ^η συζυγία Β τάξη
-ω	-άω/ -ώ	-ώ	—	—	—	-α	-ούσα/ -αγα	-ούσα	-α	-α	-α
-εις	-άς	-είς	-ε	-α/ -άγε ²	—	-ες	-ούσε/ -αγες	-ούσες	-ες	-ες	-ες
-ει	-άει/ -ά	-εί	—	—	—	-ε	-ούσε/ -αγε	-ούσε	-ε	-ε	-ε
-ουμε/ -ομε ³	-άμε/ -ούμε	-ούμε	—	—	—	-αμε	-ούσαμε/ -άγαμε	-ούσαμε	-αμε	-αμε	-αμε
-ετε	-άτε	-είτε	-ετε	-άτε	-είτε	-ατε	-ούσατε/ -άγατε	-ούσατε	-ατε	-ατε	-ατε
-ουν(ε) ⁵	-άνε/ -άν ⁵ -ούν(ε) ⁵	-ούν(ε) ⁵	—	—	—	-αν/ -αν(ε) ⁵	-ούσαν(ε) ⁵ / -αγαν/ -άγανε	-ούσαν(ε) ⁵	-αν/ -αν(ε) ⁵	-αν/ -αν(ε) ⁵	-αν/ -αν(ε) ⁵
Αόριστος υποτακτικής			Αόριστος προστακτικής			Μετοχή					
1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη	2 ^η συζυγία Β τάξη	1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη	2 ^η συζυγία Β τάξη	1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη	2 ^η συζυγία Β τάξη			
-ω	-ω	-ω	—	—	—	-οντας	-όντας	-όντας			
-εις	-εις	-εις	-ε	-ε/ -α ⁵	-ε						
-ει	-ει	-ει	—	—	—						
-ουμε -ομε ³	-ουμε/ -ομε ³	-ουμε/ -ομε ³	—	—	—						
-ετε	-ετε	-ετε	-τε/ -ετε ⁴	-τε -ετε ⁴	-τε/ -ετε ⁴						
-ουν(ε) ⁵	-ουν(ε) ⁵	-ουν(ε) ⁵	—	—	—						

¹ Οι τύποι σε -άω, -ά, -ούμε, -ούν δε συνηθίζονται σε ρήματα που προσιδιάζουν στον προφορικό λόγο.

² Οι τύποι με το επίθημα -αγ- δεν απαντώνται σε επίσημο ύφος λόγου και σε λόγια ρήματα.

³ Ο τύπος σε -ομε είναι σπάνιος.

⁴ Σε λόγια ρήματα απαντάται ο τύπος σε -ετε.

⁵ Οι δευτεροί τύποι και αυτοί με το τελικό ε απαντώνται κυρίως στον προφορικό λόγο και στη λογοτεχνία.

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ενεστώτας οριστικής και υποτακτικής				Ενεστώτας προστακτικής				Παρατατικός			
1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη	2 ^η συζυγία Β τάξη	2 ^η συζυγία αρχαιοκλιτα	1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη	2 ^η συζυγία Β τάξη	2 ^η συζυγία αρχαιοκλιτα	1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη	2 ^η συζυγία Β τάξη	2 ^η συζυγία αρχαιοκλιτα
-ομαι	-ιέμαι	-άμαι/ -ούμαι ¹	-ούμαι	—	—	—	—	-όμουν(α) ¹	-ιόμουν(α) ¹	-όμουν(α) ¹	(-ούμουν) ²
-εσαι	-ιέσαι	-άσαι	-είσαι	—	—	—	—	-όσουν(α) ¹	-ιόσουν(α) ¹	-όσουν(α) ¹	(-ούσουν) ²
-εται	-ιέται	-άται	-είται	—	—	—	—	-όταν(ε) ¹ / -όνταν ³	-ιόταν(ε) ¹	-όταν(ε) ¹	-ούνταν/ -είτο ⁴
-ομαστε	-ιόμαστε	-όμαστε/ -ούμαστε	-ούμαστε	—	—	—	—	-όμαστε/ -όμασταν ¹	-ιόμαστε/ -ιόμασταν ¹	-όμαστε/ -ούμαστε/ -όμασταν ¹	(-ούμαστε/ -ούμασταν) ²
-εστε/ -όσαστε ¹	-ιέστε/ -ιόσαστε ¹	-άστε/ -όσαστε ¹	-είστε	-εστε	-ιέστε	-άστε	-είστε	-όσαστε/ -όσασταν ¹	-ιόσαστε/ -ιόσασταν ¹	-όσαστε/ -όσασταν ¹	(-ούσαστε -ούσασταν) ²
-ονται	-ιούνται/ -ιόνται ¹	-ούνται/ -όνται ¹	-ούνται	—	—	—	—	-όνταν/ -όντανε ¹ / -όντουςαν ¹	-ιόνταν(ε) ¹ / -ιούνταν ¹ / -ιόντουςαν ¹	-όνταν(ε) ¹ / -ούνταν ¹ / -όντουςαν ¹	-ούνταν/ -ούντο ⁴
Αόριστος οριστικής				Αόριστος υποτακτικής				Αόριστος προστακτικής			
1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη	2 ^η συζυγία Β τάξη	2 ^η συζυγία αρχαιοκλιτα	1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη	2 ^η συζυγία Β τάξη	2 ^η συζυγία αρχαιοκλιτα	1 ^η συζυγία	2 ^η συζυγία Α τάξη	2 ^η συζυγία Β τάξη	2 ^η συζυγία αρχαιοκλιτα
-ηκα	-ηκα	-ηκα	-ηκα	-ώ	-ώ	-ώ	-ώ	—	—	—	—
-ηκες	-ηκες	-ηκες	-ηκες	-είς	-είς	-είς	-είς	-ου	-ου	-ου	-ου
-ηκε	-ηκε	-ηκε	-ηκε	-εί	-εί	-εί	-εί	—	—	—	—
-ήκαμε	-ήκαμε	-ήκαμε	-ήκαμε	-ούμε	-ούμε	-ούμε	-ούμε	—	—	—	—
-ήκατε	-ήκατε	-ήκατε	-ήκατε	-είτε	-είτε	-είτε	-είτε	-είτε	-είτε	-είτε	-είτε
-ηκαν/ -ήκαν(ε) ¹	-ηκαν/ -ήκαν(ε) ¹	-ηκαν/ -ήκαν(ε) ¹	-ηκαν/ -ήκαν(ε) ¹	-ούν(ε) ¹	-ούν(ε) ¹	-ούν(ε) ¹	-ούν(ε) ¹	—	—	—	—

¹ Οι δευτεροί τύποι και αυτοί με το τελικό α ή ε απαντώνται κυρίως στον προφορικό λόγο και στη λογοτεχνία.

² Οι τύποι σε παρένθεση απαντώνται στον προφορικό λόγο και στη λογοτεχνία.

³ Και σε -ονταν στον προφορικό λόγο και στη λογοτεχνία.

⁴ Λόγιοι τύποι, οι οποίοι μπορεί να παίρνουν αύξηση σε επίσημο ύφος λόγου (εθεωρείτο / εθεωρούντο). Τα σύνθετα ρήματα δε συνηθίζονται με αύξηση (χρησιμοποιείτο / χρησιμοποιούντο).

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Ο αλλόγλωσσος μαθητής πρέπει να μάθει να χειρίζεται τους κυριότερους ενεργητικούς και παθητικούς τύπους, και μάλιστα εκείνους των δύο βασικών συζυγιών. Εδώ θα πρέπει να τονιστεί ότι

και στο επίπεδο των αρχαρίων είναι απαραίτητη η γνώση των βασικών τύπων της παθητικής φωνής, γιατί μερικά αποθετικά ρήματα είναι χρηστικά. Βασική προϋπόθεση είναι να εξοικειωθούν οι μαθητές στο σχηματισμό ρημάτων της ενεργητικής και παθητικής φωνής. Γι' αυτό, αρχικά, ο διδάσκων καλό θα ήταν να δώσει μερικά κλιτικά υποδείγματα βασικών ρημάτων της Ελληνικής, καθώς και απλές ασκήσεις (π.χ. συμπλήρωσης κενών).

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

- Αύξηση (συλλαβική – φωνηεντική – εσωτερική)
- Τονισμός του ρήματος
- Φωνή (ενεργητική – παθητική)
- Σχηματισμός ενεργητικού – παθητικού αορίστου
- Μετοχή (ενεργητική – τετελεσμένη)

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 240-405.